

СОВЕТСКОЕ СОЮЗНОЕ КОММУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ БУРЯД АЙ ОБОКОМОЙ, БУРЯД АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРЮУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нэ гарана № 82 (17805) 1988 оной апрелийн 8, пятница Сэн 3 мүн.

БУХЭРОССИН МУРЫСӨӨНДЭ ИЛАГШАД

Министрүүд Совет болон Профессионална Бүхэроссияна Центральна Совет, РСФСР-эй Экономик Социальна Хүгжэлтн 1987 оной гүрэнэй тусымбы 3-да наһа хэргэ дүргэтин тулоо Бүхэроссиян социальс му-Х. Х. Хайрапур дүгүдье харжа үзөөд мурысоонд илагшадые Хорин...

сельск Совет, үйлдэрин нэгдэлэй, предпритин, барилгын, эрдэм-шүнэлгын болон бусад эмхиүүдэй, эмхи зургаануудай 206 коллектив, мүн тэрэлтэн РСФСР-эй Госагропромомой колхозууд, совхозууд, нэгдэлүүд, предпритинүүд болон эмхи зургаануудай, ВАСХНИЛ-эй Бүхэроссиян отделеин, Сибириин отделеини туршалга-үйлэбэрин ажахынуудай 369 коллектив нэмэ үндэр шагналда хүртээн байха юм.

мэдэс, хүсэл оролдолгы дүүхан зориюлха байха гэж ба-таар этгисж байһанаа элрхэйлбэ. Манай Бурядад АССР-ээ нэмэ үндэр шагналда — РСФСР-эй Министрүүдэй Советэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тутга нэмэ район ба ажахынууд хүртөө гэмэл: ПРИБАЙКАЛИН РАЙОН, Хойто-Байгалай районий КИЧЕРА ПОСЕЛОК, Мухар-Шабэрай районий «РОДИНА» КОЛХОЗ, Загарай районий ЗАГАРАЙН ШУБУУНАЙ ФАБРИКА, Хорин районий ХОРИН СОВХОЗ, Хөхэрийн районий ЦАКИРАЙ СОВХОЗ, ВАСХНИЛ-эй Сибириин отделеини Бурядад хүдөө ажыхын эрдэм-шүнэлгын институдай БАЙГАЛАЙ ТУРШАЛГА-ҮЙЛЭД-БЭРИН АЖАХЫ.

бэлдэхтэйгээр утгахаа байна гэж харбал, тинэс урма-шамар дүгүүд үшөө тулгал-гадуй, тэрэгээр ханагаа амарх үндээн бэлдэж үгэ. Умар тиниһээ эгэл эд хабар-гүй үлдэрүүд үшөө өзү, эрд хубилата туйлагдаха, тохоло-дон гэгдэл усдагдаха, нэн түрүн газарай хүрһа элдүү-

Ингэж эдээр ажалай болон техникын аюулгы сахиха эрилтэ бүүдүүлээр эблэнэ. Эндэ олон техник комплектнэ бэшээр суглуулагданхай. Карл Марксын нэрэмжэндэ колхоз-до плугуудтан агаһанай ху-таганууд дутадана. Тайлсын совхоздо үрэнэн минеральна үтэгжүүлгэ хоёры амыарлан

ГОРСОВЕДЭЙ V СЕССИ Аралай депуталуудай Улаан-Удын гореской Советэй элржээт V сессе боложо, «Гор-гүйсэдэмой абуулга байһан хүдэлэр тухай тоосонин гэр-хэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэ-бэ. Гүсөөдэй гүйсэдэмой турүүлэгшэ В. К. Куншинов сессе дээрэ үгэ хэлээ.

ШАРТАЙГААР ЗААБАРИБАЛ, ШУУХЭШ

рийдэг, хабарай тарилгада ха-бадуулагдаха, техникэ, ма-шиняа, яланга тракторнуу-даа түсэ бэлдэ болгохо та-лаар ургаша шэнэ дабылата хэжэ ёһотойдэ. Эгэл энэиһэ үндэһэлэн ажахы бүхэн машина, техникынэй байла-лын дэхинэ нарын нягтар-шалгажа үзэхэ, заабарилга-шадяйгаа хүдэлэрмэринэ зү-бөөр эмхидхэхэ шухала боло-но.

Бидэ энэ жэлдэ болон го-годоо техникын шартайн анос анкарал хандуулаха ёһо-тойды. Тинхэдэ гүрэнэй стан-дартын эрилтын ёһоор бүхэн машина, түхэрэлгэнүүд, меха-низмүүд тухай талмай дээрэ табигдан, технологическа та-лаар шалгагдан байха ушар-тай. Иимэ эрилээр табигда-гүй техникэ болон бэш гэжэ тоологдохо ёһотой. Энэ хэрэ-гэе ганса Госсельтехнадзор-ий инспекци шалгаха бэшэ, харин ажахынуудай ахмад агроно-мууд комиссин турүүлэгшэ-нэр хадаа эдэ бүгэдэ анкар-ха уялгатай. Тодэ үнэн дээрэ нэмэ хүдэлэрн абуулагдан-гүй. Жэшээ болгон хэлэбэл, «Дружба» совхоздо дүрбэн корпусхо бүридэн плугууд-та дүрбэн ондоо түхэлэй ша-баанууд тодохтой байха юм.

горсоведэй гүйсэдэмой сек-ретарь И. А. Портнягин хэбэ. Эдэ асуудалар тухай хэмжээ абуулануудай түсэб нэгэн дуугар баталагдаба.

Сессе эмхидхэлэй асуудал-нуудые харжа үзөө. Горсове-дэй мандатна комиссин тү-рүүлэгшэ, партин гореской секретарь А. С. Кореневый ду-радхалаар горсоведтэ хүнгалта Унгаргээ 155-дахи округхоо депутатаар хүнгалаһан рес-публикын дотосдын хэрэгүү-дэй министрэй орлогшо Б. Н. Батуринын эрхэ, түмөөлөгшэ-нүүд зүб гэжэ мэдэргэдээ, тэрэ горсоведэй гүйсэдэмой гүсүүнээр хүнгалаба.

Депутат Г. П. Плещко Зуун Сибириин түмэр замай Улаан-Удын отделеини хүтэлбэридэ ханджа, асуула хээн байна. Тус отделеини начальни С. М. Скрыпин депутатудай асуулаар үгэ хэлээ. Асуула соо табиг-дан асуудалуудые шинд-хэ талар абаһан тодорхой, бүтэмжтэй хэмжээгүүд тухай-га горсоведэй уадаахи сес-си дээрэ С. М. Скрыпин мэд-дээсэхэ болобо.

КПСС-эй обкомой бюрогой гүсүүн, республикын профсою-зуудай советэй — турүүлэгшэ Н. А. Розанов, Бурядад АССР-эй Министрүүдэй Советэй турүүлэгшэ орлогшо Е. А. Тарасков гэгшэд сессеин хүдэл-мэрида хабаадалса. Е. А. Тарасков депуталуудай урда үгэ хэлээ.

Сессеин уэмжээд табигда-һан асуудалуудар шиндэбэ-рин нэгэн дуугар баталагдан абтаба.

ПРОПАГАНДИСТНУДАЙ БУРАЛСАЛ

КПСС-эй Советскэ райком политическэ ба экономическа буралсалэй пропагандистнуудай семинар үнгэрээт. Тус се-минар дээрэ партин ЦК-гай фэралкин (1988 он) Плениум-эй шийдэбэринүүдэе олонитын дунда тайбарилжа, энэ Пле-ниум дээрэ нухар М. С. Горбачевый хэлэһэн үгын шудалха тухай, мүнөө жэлэй буралсалэй эмхитэйгээр түгэсхэлэ тухай хөөрөөдөн болоһон байна.

«Хубилган шэнэдхэлгэн үедэ абуулагдаха үзэл сурталэй хүдэлэринэ залан сэхэ харяа бодолууд» гэгшэ элихэд партин райкомой нэгдэхэ секретарь В. П. Грехов хэбэ.

«КПСС-эй ЦК-гай Плениум партин хойшолуулагшагуй хэрэгүүдэй нэгэн болохо совет бургуулине шарнарын хубилган шэнэдхэлэ тухай республикын гэгээрэлэй министрэй орлогшо З. А. Пирогова, «Хубилган шэнэдхэлгэн гадаадын политическэ эфрин шухала асуудалууд тухай» БПГ-ий на-учна коммунизмын кафедрин доцент, философсин эрдэмэй кандидат Д. Д. Чирнов лекцинуудые уншаһан байна.

Буралсалэй эмхитэйгээр түгэсхэлэ талар пропаган-дистнуудай бэлүүлэхэ зорилгонууд тухай КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитацин таһагы даагшын орлогшо В. Н. Князев хөөржэ үгэбэ.

ХАНИ БАРИСААГАА БЭХИЖУУЛХЭ, ХАРИЛСАА ХОЛБООГОО ХҮГЖӨӨХЭ

ХЕЛЬСИНКИ, (ТАСС). Фин-ляндия, тэрэнэй нислэл хото хайндэрэйээр шэмэглэдэг-хэй. Хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндэ туһа-лалсалга тухай совет-финлян-дин договорой баталагда-һаар 40 жэлэй ойн хүндэлэл-дэ намилзуулагдан Гүрэнэй туугуудые Балтикаһаа үшөөлэн хабарай нэбшээн надууһан.

Хабарай тарилгын хүдэлмэ-рини эхилээр багашан сар үлэ-бэ. Техникэ заабарилжа бол-зор үчн хада үнгэрэхэй. Мү-нөөдэрэй байдалые абаада хар-ахал, шиндэхгэдэггүй асуу-далнууд нилээд олон байһар. Тинхэдэ ажахынуудай хүтэл-барилгаша, мэргэжлэдэ, бри-гадирнууд, механикаторнууд техникэ заабарилжага ойрын үдэрүүдтэ һайн шарнтайгаар дүүргээ уялгатай болоно. Үн-дэр баян ургасын эхн элдэр-нэй гартя байна бииш. Шар-нтайгаар заабарилбал, өһө-дөөл шүүхэ хэ юм.

ДУЛЭТЭ МҮРНҮҮД СОНОСТОНО

ИЖЕВСК (ТАСС). Удуртын совет литераторын үндэс һуу-ри табигшалай нэгэн болохо К. Гердын (Чайковский), Ашельс-Окай (Л. Векшингай) зо-хёхы ажал абуулга автоном-ито республика дотор эхэ хүндэтэй юм. Мүнөөнэй ун-шагдаһые йонирхуулжа, зүр-хэ сэдхэлэһые татажа байдаг, тэдэнэй гүнгээг ухадатай но-мууд олон хэлээр баталагдан байна.

Жэшээ, Кузбей Герт ха-даа бэлитэй бэрхэ пост, ү-дэнэн аралай аман зохёол-нуудые суглуулаха байһанаа гадна, интернационалист-уран зохёолшо байһан юм. Тэрэ В. И. Ленинэй намтары, М. Горькин зохёолшоһые, оро-нойгоо уран зохёолшооды бүтэлнүүдэе түрэхин хэлэн дээрэ турүүлэн оршуула-һан. Вранер хүдэлдэг байһан Ашэльс-Окай ээрхн бай-хан сэдхэлэй уншаар жэгнэ-дэн, түрэл арадайгаа уян-

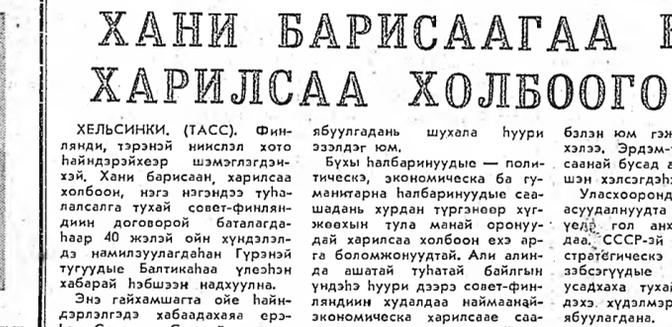
ДОКУМЕНТНУДАЙ СУГЛУУЛАРИ

«КПСС-эй ЦК-гай Генераль-на секретарь М. С. Горбаче-вой хани ёһоной албанай хэр-гээр Югославини Социальс Федеративна Республикаһы 1988 оной мартын 14—18-да ошон тухай» суглуулбари хэлбэрдэн гарлаба.

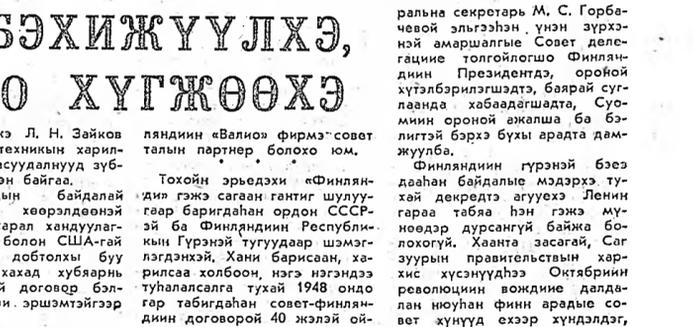
Белградта, Люблинада, Дуб-ровницто болоһон тухай уул-залганууд, хөөрлөөдөнү, сай-лалга дээрэ, СФРЮ-гэй Скуп-шынин хүтэлбэрлэгшэдэй, делегатуудтай, Иво Лола Ри-

Хани Барисаагаа бэхижүүлхэ, харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ

Хани Барисаагаа бэхижүүлхэ, харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ

Хани Барисаагаа бэхижүүлхэ, харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ

ВАЛГЫН РАЙОНОЙ ОРОНГЫН СОВХОЗОЙ НЭЭГДЭХЭ ТУХАЙ Ивалгын районий Оронгын совхозой нээгдэхэ овоз ургуулагшадай зөөно дүй дүршэлтэй өшөөдөө Н.Х. Н. Мункуева хорбод жэлэй тур-шадэ хүтэлбэрлэнэ. Тэрэнэй зөөнодо зургуули олоор хүд-лэдэг. Нурган хүмүүжүүлгшэ Нима-Ханда Нимбуевнагай хү-тэлбэрлэдэг зөөно үнгэрһэн 1987 ондо ажалай муу бэшэ дүнгүүдэе туйлаһан байна. Тинхээ тусхай ёһоор 5500 центнерэй ороңдо 5812 цент-нер овоз ургуулаха тусаагаа. Ганса помидор гектар бүриһо 145 центнер суглуулаа бииш.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадын залуушуудай зөөногой гашүүд. В. БАЛАГУНОВАЙ фото.

Хани Барисаагаа бэхижүүлхэ, харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ

АЖАХЫН ТООСООН АШАЯА ХАРЮУЛАГА

А Д Э С:
Сэлэнгын районий
Карл Марксын
нэрэмжэтэ колхоз

Байгша оной эхиндэ хойшо тус колхоз бүхы һалбаринууда ажахын тоосоонд оруулжа, саашада оһондын олодо дохой мүнөөр оһондһоо хэрэгжмэе хангадаг болохо гуримда ороод хүдэлжэ байна.

Тэрэнэй ашаар колхозой олодо доход, тэрэ тоодо сээр олозо зарим тэдэ ехэ болоо. Нёдондо 1,150 мянган түхэрэйг сээр олодо оруулагдаа гэхэ гү, али үйлдэбэриний ашаар үр үгээ (реабилитация) 36 процентдэ хүрөө.

Колхоз гурэнһоо урьһаламжа абангүй гөөр үйлдэбэрини, социальна болон асар орооһо болохо, һайн үр дүн туйлаар аргатай болохо байна.

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ ТҮБЭГ ГЭБЭШЬЕ

Хэнэйшье мэдэхээр урда жэлүүдэдэ хүдөөдэ ажалал эхилдэйһэ нуга, хунууды бохирдоор урмашуула, эдэхи үүсхэлөөн багариула таатай һайн олоо аргын хэрэгжлэгдэ дэгүй байһан дээрһээл колхоз совхозаудта тархан болон мал ажалал продукци үйлдэбэрилжэ, худалдага өөдтэй дээрһээлгүй байгаа. Хэжэ байһан юумэндэ хаммаггүйгөөр хандадаг, хайшан гээл һаа, хүлһэ ехэ гаргангүйгөөр халаһандаа хүбхэгэр мүнэг хэзэһинб гэжэ бододог заримашуул үсөөн бэшэ болон.

Эмхидхэл ба эдэхи Имэс хубилтанууд манайшье колхоздо элитээр үгэдэжэ байна гэжэ хэлэхээр. Энэ талаар түрүүшын алхамуудай түбэгтэй орошоо һаан, ажакһие шэнэ гуримаар эрхилдэ болохо, үйлдэбэрилжэ түрүү технологи, ашагтай олоо арганууды һабэрүүлжэ талаар бага бэшэ юумэн хэгдэжэ байна.

Урдань байһан бригада, отделецинуудай орондо һалбарин бүхэни бээ даһан томо цехууд болообди. Тус хайлбал, эбэртэ бодо малай, хонин ажалал, орооһо таряа ургуулгын, тэмхэл үйлдэбэрилгын, оһонжоруюулгын, барилгын гэхэ мэтэ 6 цех эмхидхэгдэ. Тэдэниие гол түбэ ахамд мэргэжлэдэ хүтэлбэрилдэг. Хэрбээ урдань тэдэри отделецине эрхилгэдэ болон бригадинуудай хажуугаар юрын лэ заваришда байһан һаа, мүнөө даһан цех хэрингэ бүхы ажалал, үйлдэбэрилжэ үр дүнгүүдэй түлөө сэхэ харюусалгатай хүтэлбэрилдэг болоо.

Эмхидхэл ба эдэхи Имэс хубилтанууд манайшье колхоздо элитээр үгэдэжэ байна гэжэ хэлэхээр. Энэ талаар түрүүшын алхамуудай түбэгтэй орошоо һаан, ажакһие шэнэ гуримаар эрхилдэ болохо, үйлдэбэрилжэ түрүү технологи, ашагтай олоо арганууды һабэрүүлжэ талаар бага бэшэ юумэн хэгдэжэ байна.

Урда жэлүүдэдэ хүдөөдэ ажалал эхилдэйһэ нуга, хунууды бохирдоор урмашуула, эдэхи үүсхэлөөн багариула таатай һайн олоо аргын хэрэгжлэгдэ дэгүй байһан дээрһээл колхоз совхозаудта тархан болон мал ажалал продукци үйлдэбэрилжэ, худалдага өөдтэй дээрһээлгүй байгаа. Хэжэ байһан юумэндэ хаммаггүйгөөр хандадаг, хайшан гээл һаа, хүлһэ ехэ гаргангүйгөөр халаһандаа хүбхэгэр мүнэг хэзэһинб гэжэ бододог заримашуул үсөөн бэшэ болон.

Урда жэлүүдэдэ хүдөөдэ ажалал эхилдэйһэ нуга, хунууды бохирдоор урмашуула, эдэхи үүсхэлөөн багариула таатай һайн олоо аргын хэрэгжлэгдэ дэгүй байһан дээрһээл колхоз совхозаудта тархан болон мал ажалал продукци үйлдэбэрилжэ, худалдага өөдтэй дээрһээлгүй байгаа. Хэжэ байһан юумэндэ хаммаггүйгөөр хандадаг, хайшан гээл һаа, хүлһэ ехэ гаргангүйгөөр халаһандаа хүбхэгэр мүнэг хэзэһинб гэжэ бододог заримашуул үсөөн бэшэ болон.

ХАРЮУСАЛГАМ ЭХЭ

Маней колхоз район соогоо эгээл эхэлдэг, сабшалан, бэлшээрн гасарууһа орооһо тархан, малай тэмхэл болохо урда даха байна.

БҮТЭЭСЭТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАХА АРГА

Хэр уһаа хойшо колхозой манай эгээл ашаар олозог, эхэшо продукци үгэдэ һалбаринуудай нэгэн хонин ажал гэжэ тоологдог. Жэшэнь, мүнөө манайда 30 мянга шахуу хонин хүрэг үсхэбэрилдэг, ажакһидаа бүхыдөө абтадаг олодо дохойдо 49 процентэ энэ һалбаринаа оруулагдаһа бшуу.

Манай ажакһин 6 бригада зуун эхэ хонин бүхэнид 100-һаа дээрэ хүржэ түлжүүлжэ юм. Урдындад отара бүхэндэ 500-600 хониде харууһала байһанда орходоо 1000 эхэ хониде, үшөө хажуудань хэдэн зуун түлжүүдэ даажэ абха гэхэ үһэһэ гүрэгү хэдэр хүндэ, харюусалга өхтэй абда. Анхандаа хониншодой дутадагдал, томдохгодоһон отаранууд эмхидхэгдэһэн байгаа. Харин мүнөө хониншодой бүхы бригадануудай ажакһин тоосоондо оруулагдадаг, гэр бүлын подрадаар хүдэлдэг болоо байхэдэнь, энэманай ажалал бүтээһе, ашаар үр үгээһе дээрһээлжэ олоо арга гэжэ тоологдоно. Тингэһе томодохгодоһон бригаданууд һайн үр дүнгүүдэ туйлажа шадаха байна гэжэ харууһа.

АЛМАЖА ЁУРАНАБДИ

Колхозой тоо бүридхэлгын — түсэблэлгын талһагай начальник Л. Ш. ЧАГДУРОВАГАЙ ХӨӨРӨӨННӨӨ

Ажахын гүйдэ тоосоондо ороод, өһондын олодо дохойдо мүнэг зөөрөөр өөдөһөгөө хангажа, хамга гаргашаа өһондөө харюулаха хүдэлдэг болохо гэжэһинб ямаршье колхоз, совхоздо даб дээрэ хүнгэн бэшэ байна.

Урдын малшан, механизацорһаа эхилдэ, ферма, цехүүдэ даагдаж, ажакһин хүтэлбэрилгэд хүрээрэоо булта бүхы юумээс нарин нягтаар тооложо хураха, юумэндэ алмалта арьбалалта хэһе орооһодо, бага гаргашатайгаар ехэ, һайн шанартай продукци үйлдэбэрилхын түлөө тэмхээл болоо.

Эндэ ажалда эрдэм ухааной, түрүү дүй дүршлэһэ туйлалтануудые зүбөөр хэрэгжлэжэ шадаһанһаа ехэ юумэн дүлдидека. Тингэһээл бидэ түрүүшын ээлжэндэ чек хэрэгжэжэ, хамга гаргашануудай хойноһоо хинхалта хэжэ гуримые бүхы һалбаринуудта һабэрүүлжэ һэмди. Жэшэнь, ферма, отара гү, али МТМ өөр оорын чекөө дэбэртэй байдаг.

РЕПОРТОЖ

УРМАТАЙ ХҮДЭЛХЭДӨӨ

Хэжэ байһан ажалһаанга бутамжһай һайн ябахадань, хунуудые урма балартай, урмаша эрмэлзэлтэй хүдэлдэг гэхэ.

Хэжэ байһан ажалһаанга бутамжһай һайн ябахадань, хунуудые урма балартай, урмаша эрмэлзэлтэй хүдэлдэг гэхэ.

Хэжэ байһан ажалһаанга бутамжһай һайн ябахадань, хунуудые урма балартай, урмаша эрмэлзэлтэй хүдэлдэг гэхэ.

Хэжэ байһан ажалһаанга бутамжһай һайн ябахадань, хунуудые урма балартай, урмаша эрмэлзэлтэй хүдэлдэг гэхэ.

ХЭРЭГ, АЖАЛЫНЬ УРАГШАТАЙЛ

Уул В. М. Жаркой, Н. Б. Цыремпилов, И. Б. Гармаев болон бусад энх хэрэгтэй горитой хубитаа оруулалсаа нэн Харин тийхэднэ нотогай эхэрнүүд хургуулин байшайд торхын бодононоо хойшо бүхү дотор талын худалдмари оролдотойгоор бүтээгээ бэлэй.

Нотогай хургуулин барилгын абаасы депутудуудай бүтээг хуызбарилго гэж дээр дурдаа нэмж, Булганга бүтээг-бэрлэгш, арадай депутудуудай районно Соведай депутат эдэн дахин аялан, мүнөө Дундугуур сомоной Соведай депутудар хунгадониай хоникон Л. Ц. Соктоова, мүн лэ нотогай Соведай депутудууд Ц. Б. Доржиев, Г. Б. Будаева гэгшэдэй хамта хургуулинга сэт болзор соонь ашууллага оруулхын тулада горитой оролдого гаргаа юм. Тэдээр түмэр хоолой, радиатор, шэрэ, шэл, шифер гэхэ мэтын олохын тула депутудайнгаа эрхэ түүлөөлгынэ үргэнөөр хэрэглэн байна.

Иймэ эмхи гуримтайгаар эрхилэгдэн барилга юлан нэрин турша соо бэлэн болоод байхан юм. Мүнөө наруул уужам, дулаанга сэлээр классуудтай эмхи шэгтэн энэ хургуулинда 58 үхүбүүд хур-

ла тоосохо, захлануудын дүүргэхэ, хуринаа болбосон тухэлтэй болгохо, нитын малай тэжээл бэлдэхэ гэж мэдээлэн ханалаа табиха асуудалнууд барагдахал бэшэ.

Депутудуудай бүлэгэй эгээ мүнөө хурсаар анхаржа байн асуудал юун бэ гэхэдэ, фельдшерэй пунктын барилга болоно. Байгша оной майн 1-нээ тэрэ ашаглагдаже эхилхэ ёстой юм.

Депутудуудай бүлэгэй түрүүлэгшэ Людмила Цырендоржиевна Соктоова нүхрэтээ хамта хонидоо түрүүлнэ. Энэ жэлэй түл түрсын дүн тухай хэлхэнэ эргэсэн байна. Харин бэрнэй ута, Харин нёдоно тэдээр хурга абаха тусбосо 110,4 процент, нэмэлтэ шэгнүүр абагаар тусбосо 104,5 нооно хайшалаагар — 105,6 процент дүүргэнэ байна. Эзэ дүнгүүдэ хонидо байгша ондо бүри арьбадхаха ханалтай юм.

Эдээрэй хананандаа заабол хүрээдэ, үсэд нэтрүү энтэй, урагшаа ханалтай хуулсын эрхэ бэшэ бөлхэ байнгэнэ этгэмээр лэ.

Т. АБИДУЕВА,
Буряа АССР-эй Верховно Соведай Президиумай худалдмарилогшэ, Захаамий район.

АЖАБАЙДАЛАЙНЬ ГУРБАН ТАЙЛБАРИ

АБИДА Арсланович Арслановай ажабайдалынь тобшоноор тодорхойлохо гэбэл, хайн хүн, бэлгитэй дуушан, бэрхэ багша гэжэ хэлхэдэ, алдуу болохогүйл хаш. Энэ хүнэй хуби заяан Буряадай мэргэжнэй хүгжэмэй соёлтой нягта холбоотой юм. Республикын аха үеын артистуудай нэгэн болохо Абида Арсланович Буряадай оперн театрай хүгжэмээд горитой хубита оруулжа, мүнөө түрэл гуламтадаа зарлуу дуушадые бэлдэжэ байнхэй.

Мэдээжэ дуушан Агын Буряадай автономно округой Согто-Хангил нотогай малшанай бүлэдэ түрэнэн намтартай. Ая гагын хангал үнэрөөр анхилхан, сэл хүхэ тэлгэридэ жэргэмэл шубуунай аялга найхан дуугаар суурятаан, үргэн талада тэрэнэй талаан бэлгэртүүр эли болонон байгаа. Гэбшье мэргэжнэй хүгжэмэй шадбариде хорьдо наһотайдаа нуржа эхилэ бэлэй. Тийхэдэ Москва хотодо үнэргэгдэхэ Буряадай соёлтой түрүүшын декадада бэлдэхэ болоно байгаа. Нотог нотоганга сулгархан бэлгитэй залуушуул Ц.Т. Хоборов, Б. Болдоков, Н. Петров, К. Гомбоев гэгшэдэй суг гоб найхан тенор хоолойтой Абида хүгжэмэй-драматическа театрта абаха гэнэ.

Дуушан болохоё зоринон тэдэндэ ганса хүсэл бага байгаа. Хүгжэмэй ното мэдэхэ, зүбөөр дуулажа хурха, актёртой арга шадбаритай байха ёстой юм. Дуунай багша А. Ф. Костин, режиссер И. М. Манов, дирижер П. М. Берлинский болон бусад шадбаритай аша туһаар түрүүшынэгээ алхамуудые тэдэ батаар эхилэн байгаа. Москва хотодо, Эхэ театрай байшан соо Берлинскийн «Баяр» гэжэ хүгжэмтэ Драмада Хутармаанай, Фроловой «Энх-Булад баатар» гэжэ оперодо Улгэршэн үбэгэнэй партинуудые наймаар гүйсэлдөө, Залуу дуушанай түрүүшын томо худалдмари болгохо Улгэршэн үбэгэнэй парти олоноо найшагдаа бэлэй. Арадай дуушанай аялгаар найруулгадан оперын хүгжэм тэрэнэдэ дүтэ ойгосотой байгаа шуу. Тиймээ тэрэнэй байгууланга ороо үнэмшөөр харуулагдаха юм. Энэ амжалтынгаа түүлөө А. А. Арсланов Буряадай АССР-эй Габьяата артистын нэрэ зэргэдэ хүртэжэй байна.

Өөрөө эрлэтэ эхэтэй, хүдэлмэридо үсэд нэтрүү байха гуримынэ залуу дуушанай зэмил болгохо, удаадахи жэлүүдэдэ оперно шэнэ партинуудэ сээжэлхэдэ туйла болонон байна. Жэшээлхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалхын Агууэхэ дайнай үедэ П. Чайковскийн «Евгений Онегин» гэжэ оперо театр табья бэлэй. Хүсэд бэхнээгүй коллективтэ энэ оперо табихын эхэ хүшэр байгаа. А. Арсланов энэ зүжэгтэ Ленскийн парти гүсэдэхэ, Ленскийн образые дуула-

А. А. Арсланов

жа ба наадажа, элрэхэйлэн харуулаха эрхим найн жэшээнүүд тийхэдэ орон доторнай бичи болонон байгаа. Гэбшье тэрэ үедэ тус оперые харахан хүнүүдэй тэмдэглэнэй ёноор, Ленскийн парти Арслановай зохёохы ажалда эхэ амкалта болохо, классическа репертуарай образуудые наймаар гүйсэдэхэйлэн эхи табья нэн.

Дайнай жэлүүдэдэ Сибирийн болон Алдс-Дурна зүгэй городуудата бичи болгодонон сэрэгэй частинуудай, госпитальнуудта байгшадай урла концерт, нааданууды тэрэ табилгана. Гал дүлөөр сөрөхилхон тэрэ жэлүүдэдэ совет эрэгтэ найшагдахан дуушадые, романсинуудые, өринуудые А. Арсланов оорынгөө репертуарта орууланхай нэн. Сэрэгшэдэ соёлтой талаар хангалгада эдэбхитэйгээр хабаадсалсанайнгаа түлөө «Совет Армиине соёлтой талаар хангалгын отличник» гэгэн нэрэ зэргэдэ хүртэнэ байна.

Дайнай удаадахишье жэлүүдэдэ тэрэ концертын ажал ябуулагда эдэбхитэйгээр оролсоно А. А. Арсланов Буряадайнгаа бүхнэ партинуудата аялгашалхан, хүрхэ областинуудар гастрольдо ябан юм. Тэрэнэй концертын репертуарта 200 гарам дуун тоологдон. Илангаа түрэл нотогайнгаа хүн зонтой уулзалгануудын баартай байгаа. Тийн нэгэ уулзалга дээрэ Согто-Хангил нотогай «Хүндэтэ колхозник» гэгэн нэрэ зэргэ олгогдоо бэлэй.

Илалтын үдэрэй болононой удаа, жэл үнэргэн хойно тэрэ Москвагай гүрэнэй консерваториуд хурана. Түрэл театрайнгаа гүйлаар Улан-Удэеэ бусажа, театрай түрүү артистуудай нэгэн болоно.

А. А. Арсланов 50 шахуу парти гүсэдэхэдөө, совет, буряада, гададын, ородон композиторуудай хүгжэмөөр аяла бүрийн образуудые байгуулаа. Тэрэнэй олонхын Буряадайнмай үндэсэн оперно искусствоын алтан жасада оронон байна. Тэдэнэй заримынэ тоолобол, ород композиторнуудай оперонуудта Собинин, Синодал, Владимир Игоревич, Левко, гададын зохиолуудта Фауст, Альфред, Де Грисе, Джерольд, Нодир болоно.

Буряадад оперно хүгжэмдэ тенор хоолойтой дуушадэй бүхнэ шахуу партинуудые А. А. Арсланов гүсэдэхэ. Энэ халда Кинперей «Байгал дээрэ» оперодо Балжир Даша хоёр, Рзуовой «Саянай хормойдо» Даша, Аюшеевэй «Анда хүхэдэ» ба «Аха дүүнэртэ» Демьян, Долоодой, Ампиловэй «Булагай эхиндэ» Нарандай мэтын партинууд болоно. Буряадайнмай зарим композиторнууд оперо зохиоходо, зарим партинуудые имгалта А. Арсланова гэжэ тааруулан бэшэдэ байгаа. Оперын амжалта эндэ ганса дуушанай талаан бэлгитэй, арга шадбаритай бэшэ, харин композитор дуушан хо-

СОХЕОЛЫ УУЛЗАЛГАНУУД

Р. Филиппов хэлэнэ.—Манай хизаар индустриальне шэглэлтэй, хүүлэй арбаад жэлүүдэдэ хизаарай карта дээрэ олон шэнэ городууд бичи болоо. Сибирийн арадуудай ба ард үндэштэдэй, түүхын ба соёлтой хойшооүүдые шэнэ хэмээн «хэрэгээ талаар хонирхолтой хүдэлмэри ябуулагдадаг. Манай байгалийн эрдэни-эзэндэмни — Байгэл нуурые сахин хамгаалха талаар ашаг үрэтэй хэмжээнүүдые абагдаха уран зохиолшод, бүхнэ олонинтэ эхэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ мэдээжэ.

Эрхүүлээ гадна, Ангарск ба Шелухов хотонуудта журнали үлэрнүүд үнэргэгдэхэ юм.

Р. Филиппов

ШАНАРАЙ КЛУБ

Һарада нэгэ дахин сулгаржа байо юм. Хотын багшанарай эрхим коллективүүдэдэ мүдэл засадинууд үнэргэгдэхөөр харолагдана. Нотогай университетэй болон багшанарай институтай эрдэмтэд клубай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

(ТАСС).

ЦК-гай Политбюородо хаража үзэгдэбэ

ОРОНОЙ АНКЕТЭ

Бүтээгшэ тоо бүридхэлдэ бэлдэхэ таарингэеи КИСС-эй ЦК-гай Политбюоордэ хаража үзэбэ, дамжлын байна. 1989 ондоо тэрэ үнэргэгдэхэ. Оройной социальна үнэмлэе бүтээгшэ болуулхэдэ хэрэгтэй статистикүүд энэ шухала хэмжээ ябуулгын үедэ абшэбэ.

1979 оной тоо бүридхэлгэеи тоо хойшо үнэргэн хүлүүшын 10 жэл соо хүн зоний бүридхэлдэ болонхон хубилалтанууд тухай мэдээнүүд абаха байна. Энээнээс уламжауулан хэлхэдэ, эдэ хоолой, гэр байры, хангалгын албануудые хүгжөөлгөтэй холбоотой ба бүсэд социальна програмбанууды зохион харалхадээ, СССР-эй Госпланы СССР-эй Госкомстат, ВЦСПС ба бусад зургаанууд тэрэнэй дүнүүдые үргэнөөр хэрэглэжэ байна.

— Хүн зоний тоо бүридхэлгэеи программада ямар шэнэ юмэ байхабэ!

— 1979 оной тоо бүридхэлгэеи 1989 онойхи демографическа талаараа илгаргагүй. Тиймээ хүлүүшын тоо бүридхэлгын мэдээнүүдэй тэрэнээс асуулха, хүлүүш 10 жэлдэ зарим республиканиудай үнэмлэе бүтээгшэ болонхон хубилалтануудын шэнжэлжэ үзэжэ арга олгохо байна.

Дансан бэсэлгын хуудануудай 18 асуудал энээнэдэ зориулагдаха. Хүн зоний гэр байрын эрх байдал тухай мэдээнүүдэ абыхын тула 7 асуудал табигдаха. 1926 оной тоо бүридхэлгын хүлүүрэй түрүүшын хэмжэе иммэ мэдээлэл суглуулагдахан. Оройной элбэс нотогуйдай хүн зоний ба социальна бүтээгшэ гэр байрын эрх байдалые наймаар мэдэжэ абыхын тэдээндэ түрүүшын ээлсэндэ анхаралаа хандуулхын тула эхэ шухала удаа шанартай юм.

— Хүн зоний тоо бүридхэлгэ ямар гуримаар үнэргэгдэхэ болоно!

— Урднхидал мэтэ мүнөөнэй тоо бүридхэлгэ ямаруудга газартань хүнүүдэй асуула гуримаар үнэргэгдэхэ, дансан бэсэлгын хуудануудай тухай статистикын оргонууд тэдэниэ хэрэглэхэ.

Хүнүүдэй ондоо тэрээс эхэрэ абадаггүй ямары һарада тоо бүридхэлгэ үнэргэгдэхэ. Январин 12-ноо 19 болотор тэрэ үргэлжүүлэгдэхэ.

Эдэ найман үдэрнүүдэдэ СССР-эй бүхнэ хүн зон тоо бү-

Льовба Леонидовна Шубина

Советинэ тоосхой шубуунай фабрикын библиотекэндэ 1971 онноо хүдэлдэ. Ажалдаа эхэ дуратай энэ эхэнэр, тус фабрикынгаа акашадата соёллой ба техниксэ талаар эрдэмтэ дээшлүүлхэднэ шадхысаа гүна хүргэдэг. Пертокомэй секретаринын орлогшо Льовба Леонидовна фабрикынгаа ажал хэрэгүүдые найн мэдээд байдаг юм.

Номуудай выставка, тематическа үдэшнүүдые ба хонирхолтой хөөрлөдөнүүдые үнэргэдэг. Залуу мэргэжлөдтэ, БСХИ-дэ зоочно хурадаг студентүүдэдэ хэрэгтэй номуудыне олоно туландаг. Хүн зондо хэрэгтэй номууд, журналинуудай үгы байгаа наань, районингоо гу, али республикынгаа библиотекнүүдэдэ захихна асарууддаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Л. Шубина.

В. БАЛАГУНОВАЙ фото.

ЭРХИМ БУРАГШАДЫЕ УРМАШУУЛНА

Ноёхойной дунда хургуулин хургад түмэрэй халдаа суглуулаха хэрэгтэ шалгаржа, ВЛКСМ-эй райкомой зүгөөо грамота, мүнэнг шангаар урмашуулагдаба. 70 килограмм түмэрэй халдаа суглуулан Жергал Доржиев «Орлёнок» гэжэ Бүтээгшэеи пионерскэ лагерэ ошохо пүтөөкоруу шангагдаа. Гусиноозёрскын 2-дохи дунда хургуулин хургаша Слава Маласева, Химин найман жэлэй хургуулин хургаша Саета Найданова гэгшэд баһал пионерлагерэ ошохо пүтөөкоруудаар шангагдаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууэхэ дайнай жэлүүдэдэ совет армийн гаталан дайшалахы зам шэнжэлдэг бүлэгүүдэй Бүхэрроссин 5-дахи слёт үнэргэжэ.

Гүсиноозёрск хотын нэгэ дунда хургуулин 10-дахи «Б» классай хургаддай ажалые үндэрөөр сэгнэнэ байна. Эдэ хургад Бельоруссида дайлагдахан «Победители» гэжэ нэрэтэй партизануудай отрядай дайшалахы зам шэнжэлдэг, хуушан партизануудай бэшлэсэдэ, хурга сугуугаар үгы болонон хүнүүдэй намтар шэнжэлдэг, элрүүлдэг юм.

Бэлдэрлгын ажал эрхимээр ябууланхайнгаа түлөө Лунковский Вая Лиханкин, Луда Луковская, Лена Майкелова, Ира Панькова ба тэдэнэй классий хүтэлбэрлэгшэ И. А. Гоодарькова гэгшэд түлөөлгөтэй пүтөөкоруу Москва ошохо эрбэ.

С. АЮШЕВ.
Сэлэнгын район.

ХИЛЫН СААНАГАА ТАСС АПН

ДЕЛЕГАЦИНУУДАЙ ТОЛГОЙЛОГШОНОРТОЙ УУЛЗАБА

ЖЕНЕВЭ. Афганистанай панистанай хооролдоонуудай хабаадажа байхан ООН-ой Генеральна секретаринын түлөөлөгшэ Диего Кордовес

БУНГАЛТА ЭХИЛБЭ

КАБУЛ. Национальна Советэй (ороной парламент) бунгалта Афганистанай Республикада эхилбэ. Энэ халда Афганистанай түүхэдэ түрүүлэн ноуеса байдалда демократическа сэхэ үнэргэ-

ДОГОВОРЫЕ ЗУБШЭН ХЭЛСЭНЭ

ВАШИНГТОН. Дүүрэн бундэтэй конгрессой сенат Дундугуур ба дугын айдаа хэрэгшээгээ совет-американ ракетэнүүдые усдахаха турниуд совет-американ договорые багсаамжалда, америкын һуула багта хаража үзэхэ байна. ЮИП агентствон шэнжэлэлтэ хэбэ. Сенат демократическа олохонин хүтэлбэрлэгшын туһалалша сенатор Алаи Кристостной тоолон гаргананай ёноор, договорые баталхын түлөө 90 хүн «буугаа үгэхэ хэбэртэй. Энэнь тогтоолые найшаалагдаа шухала хэрэгтэй 67 хүнөөс хургагүй олон байна. Энэнь договорые эсэслэн баталха заабарн зүбшөөл сенатда үгэхэ арга президентдэ олгохо байна.

Хэр нарын хугасаа соо

БЭЛЭГ БОЛГОН ДАМЖУУЛАГДАА

МАПУТУ. Гадаадын ороноудтай хани барисаа, соёллой харилсаа холбоо тогтоотой совет бүлгүүдэй холбоотой мүнзэ зөөрөөр барилдан киногой ба выставын залууныдые нээлгэн багшар ёнол Мозамбикэй нислэл хотодо болобо. СССР-эй хонин НРМ-эй хоорондох хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договорто гар

МАРТИН ЛЮТЕР КИНГЫН ДУРАСХААЛЫЕ ХҮНДЭЛНЭ

НЬЮ-ПОРК. США-гай Теннесси штатай Мемфис хотодо ажануушад, мун эрхэтэдэй эрхүүдэй түлөө хүдэлөөнэй эдэбхитэд Мартин Лютер Кингын дурасхаалые ёнолон хүндэлнэ. США-гай негр хүн зоний эрхүүдэй түлөө элнэ эхэ тэмээлхын алууршанай гарнаа баатарай үхэлөөр унаһанаа хойшо 20 жэл ар-

КАРЛУЧЧИ ИНДИДЭ ЕРЭБЭ

ДЕЛИ. Гадаадын хэдэн ороноудаар аяншалжа ябана ССА-гай оборонын министр Ф. Карлутчин хани ёноной албанай хэрэгээр Индидэ эрбэ. Нотогай хэлбэлэй тэмдэглэнэй ёноор, тэрэ Индин тухай тушаалтадтай хооролдоходо, Урда Азидах байдалые, Афгани-

МАРТИН ЛЮТЕР КИНГЫН ДУРАСХААЛЫЕ ХҮНДЭЛНЭ

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, урдаманай эхэ ба харюусалгатай хүдэлмэри хүлээнэ. Саг соонь тоо бүридхэлдэ орохо, оор тухайгаа үнэн зүү мэдээнүүдые үгэхэ гэгшэ эрхэтэн бүхэнэй уялга мүн.

Расистууд Кингые алааше наа, бүүхн үнэн сэхэ американиудай тэмээлэе зогсооно шадбагүй. «1968 оной апрелин 4-дэ Мартин Лютер Кингын алуулхадань, хүдэлдэй эрхүүдэй түлөө эрхүүдэй энэ үдэр хүнөөгдөхэ ёстой гэжэ олохонд багсаамжалхан байгаа,— гэжэ Эй-биэ телекомани гүрнэй рапуудалдай ойдо зориуларданга репортэж соогоо тэмдэглэжэ нэн.— Гэбшье эрхүүдэйнгээ түлөө хүдэлөөн үргэлжлэхөөр.

Контрасуудта түһаламжа үзүүлхэ

ВАШИНГТОН. Никарагуагай контрасуудта «гумани тарна түһаламжа» үзүүлэхэ гэгдэтэ 17,7 миллион долларой хэмжээной мүнзэ номлохо тухай США-гай конгрессэй абахан хуулин проектод президент Р. Рейган гараа табиба. Сенат 88 хүний дугаар тэрэниэ найшаанай, 7 хүн буруушаан байгаа, харин түлөөлгөшэдэй палатын 345-иний найшаанай, 70-иний буруушаан байгаа.

СОЕЛОЙ НОНИН

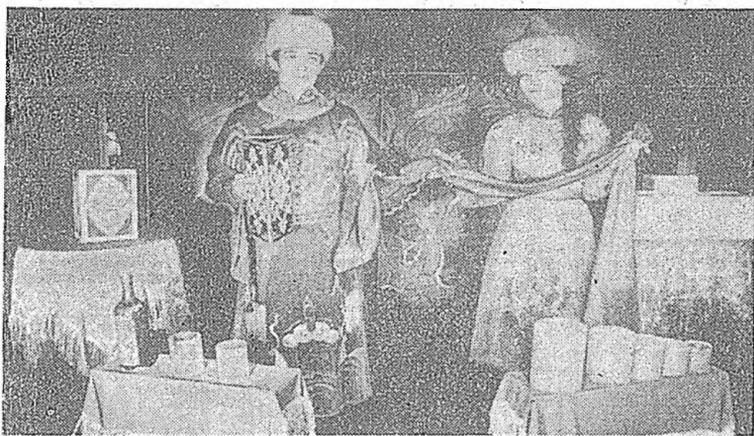
МАЛШАДАА МАРТАНАГУЙБДИ

Нийтийн малай үйлжлэгийн хайр үргэлжлэхээр. Районы тусгай 5 агитбригадад малшадаа таалалтаряагүй хангадаг юм. Жэжээнь, «Сөгэй сууряан» агитбригадад Нархатын, Тулуунай, Витимэй, «Улаан-Тува» совхозуудай, «Дружба», «Коммунизм», «Победа» колхозуудай ажлашдаг үзлэй туршада олон дахин айлашлан байна. Бусадьшье агитбригаданууд мун байнаар ажлалан. Дуу, хатар гүйсэдэхинээ хажуугаар буряад поэдүүдэй, илангаа Н. Нимбуевай, Ц. Галсановай шүлгүүдье найн дуранай артистууд уншадаг юм. Энэинээ гадна аман үгын журналнууд, тематическа лекцинууд эмхидхэгдээ, кинофильмүүд харуулагдаа.

Хүдөө нотагуудай соёлой байшангуудай хүдэлмэрилэгшэд малшадые хангаха талаар янхала байнаар хүдэлжэ байхэй. Тэдээр буу хаалийн ферменүүдэй улаан булангуудые шэмгээн говойдог. Концертуудыг гадна янза бүрийн викторинанууд, наадан үнгэргэгдэдэг юм. «Сэнхир галхан», «Залуушуул, хабара туршаа» гэжэ мзын амаралтын үдэшнүүд боложо байдаг. Архитуудтай хамта библиотекернууд, эмшэд, хүн зоний ажануудай хэрэгжмээ хангалгын комбинэид хүдэлмэрилэгшэд ябалсадаг гэжээ.

Б.Х. ЖИГИТОВА.

Ярууна.

Буряадай гүрэнэй филармонийн байгуулагдааар 50 жэлэй ойдо зориулагдажа, өх бэлэдхэл дүүрбэ. Дуу, хатарай мэдээжэ коллективүүдэй тоосотой концертууд мүнөөдөрөө эхилхэн гэжээ. Тэдэнэй тоодо эстрадно-эпэбэ шэдитэ «Баяр» гэжэ бүлэгэйхид бэлгэ шадабарья олонодо харуула юм. Буряадай АССР-эй ардадэй артист В. Цыренжапов Дарима басагантаяа (зураг дээр) гоё найхан, гайхалаа барамаар зүйлүүдье харуулжа, хүн зоние дахинаа баясуулахэн. Энэ бүлэгэй тоосотой концерт апрелин 12-то болохо.

Д. АЛТАЕВ.
Авторай фото.

БУРЯАДАЙ БАГШАНАРАЙ ИНСТИТУДТА

НОНИН УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Найхан Буряадай гүрэнэй багшанарай институтай түүхын-хэлэ бэшгэй факультетэй актыва зал соо залуу уран зохиолшодой XIII конференцид хабардагшдад уулзалга үнгэргэгдэб.

Уулзалгын эхиндэ хэлэ, бэшгэй эрдэмтэй кандидат, ород хэлэнэй, литературын кафедрин доцент С. Ж. Балданов багшанарай, студентэрэй зүгшөө уран зохиолшодые амаршалба.

Уран зохиолшодой зүгшөө залуу пост Амарсан Улзуунов үгэ хэлэб. Удэнь Түхэнэй литературна нэгдэлэй хүтэлбэрилэгшэ пост Ж. Юбухаев нотагайгаар уран зохиолшодой ажал тухай бөөржэ, шүлгүүдээ унша.

харал татаа, алга ташалгаар угтагдаа.

Удэнь Северобайкальскһаа ерэнэн Т. Ветрова, Яадаһаа — В. Хабтаранова, «Баргажанай үнэн» газетын редакторай орлогшо А. П. Калустин, залуу бэшгээшдэй «Баргажан» нэгдэлэй хүтэлбэрилэгшэ Ю. Невский гэгшэд үгэ хэлэжэ, аарынгаа зохиолнуудые уншаа.

Уулзалгын түгээхэдэ һонирхолтой олон асуудалнууд табигдаа. Нүүлдэн С. Ж. Балданов нэмэ уулзалганууд ходо үнгэргэгдэжэ байһа гүжэ тэмдэглээд, залуу уран зохиолшодто амжалта хүсэб.

Уулзалгын түгээхэдэ һонирхолтой олон асуудалнууд табигдаа. Нүүлдэн С. Ж. Балданов нэмэ уулзалганууд ходо үнгэргэгдэжэ байһа гүжэ тэмдэглээд, залуу уран зохиолшодто амжалта хүсэб.

КОНФЕРЕНЦИН ДУНГУУД СОГОЛОГДОБО

Манай институтта студентүүдэй науца конференци найхан үнгэргэгдэб. Конференци дунгууд тушаа актыва зал соо пленарна зүблөөн болобо.

Институтай проректор И. И. Осинский энэ зүблөө нээжэ, үгэ хэлэжээд, энэ конференцид 812 элидхэл шагнагдажэ гэжэ тэмдэглэб. Нүүлдэн ВЛКСМ-эй обкомой секретарь

Г. И. Роголева «Буряадай комсомол — республикийн залуушуулай удирдагш» гэгээн элидхэл соогоо залуушуулай хуралсал, хүдэлмэри тухай һонирхолтойгоор хөөрөб. ВЛКСМ-эй манай институтай организацион секретарь Т. Гармаева элидхэл хэжэ, ерээдүйн багшанарай ажал, зорилгонууд тухай тобоор хөөрөб.

Физико-математическа факультетэй III курсын студентка Т. Ешева эрдэм шинжлэхэ талаар студентэрэй эдб-хэ үүсхэл, I курсын студентка О. Михайлова Эсэгэ ороноо хамгаалган Агууехэ дайнай үеын Буряадай комсомолшүүд, IV курсын студентка А. Степанова демократин үедэ хурагшадэй бээ даанги байдал тухай элидхэлүүдье хэжэ, бүлгэний һонирхуулба.

Конференци дунгуудээр амжалта туйлаан Ц.Д. Санданов, Р. Шоймарданов, Борис ба Юрий Бадмаевууд, А. Степанова бэлгүүдээр ба Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна.

Ц. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Ч. Гончикжапова һайн шанартай реферат бэшэ һэн.

«Номдо дуратай эдиршүүл» гэжэ кружогтой хүдэлмэри тухай хурагша Б. Цыденова хөөрөжэ үгэб.

Гадна һайндэртэ А. Салынскийн «Барбантица» гэжэ жүжгһөө хэлгүүдье эдир артистууд харуулаһан юм. Нютагай комсомолой организацин түүхын материалнуудаар литературна хүжмэти композици гүйсэдхэгдэб.

Б. ДОНДОВО.

АЖАЛДАА ШУНАЛТАЙ

1986 ондо Зүүн Сибирин гүрэнэй соёлой институт дүүргэжэ, режиссёр мэрэгжэлтэй болоод, Б. А. Галсанов нотагай ардадэй театрые уданшгэй хүтэлбэрилөө бэлэй. Тийн театрай хүдэлмэри хэрэгжэ, ажальны бури һонин боложо шэдаа. Үнгэрэн 1987 ондо театрай гүшүүд Н. Балдановой «Шаралайтан эссэ», Ц. Шагжинай «Гурбан нарһан», «Тангариг» гэжэ жүжгүүдье бэлэжэ, нотагаархиндаа хэдэн дахин харуулаһан байна. Энэинээ гадна багхан жүжгүүдье баһа табидаг юм. Тэдэнэй иматгал нотагаархиндаа бэш, мун хүршэ Түхэнэй районий ажалшадта харуулаһан хэн.

Районий соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда 1987 ондо дэлгэрэн социалист мурьсөөнэй дунгууд энэ жэлэй эхиндэ согологдоо. Тийн ардадэй театрай залуу хүтэлбэрилэгшэ Б. А. Галсанов «Эрхим мэрэгжэлтэн» гэгээн хүндэтэ нэрэ ээрэгдэ хүртэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. А. ГАЛСАНОВ.

Г. ЦЫДЕНОВ.
Авторай фото.

БУРАГШАД

Ленинск комсомолой 70 жэлэй ойе нэрэтэй солологдоо угтагдаа зориулагдаһан литературна һайндэр Хэжэнгын дунда нургуулида болобо. Районий 12 нургуулин хурагшад энэ һайндэртэ хабардаа, һайндэрэй үедэ 5 секци хүдэлһэн байна. Нэрлээд, литература шэнжэлгын, номдо дуратай, шүлгэй, искусство шэнжэлгын, багашуулай болон эдиршүүлэй номой, зохиолшодой секци-

МУРЫСЭНЭ

нүүд мун. Энэиндэ хабардагш нүүд бэлэбэ, рефератуудые, элидхэлүүдье хээ. Жэжээнь, Хэжэнгын дунда нургуулин хурагша Ц. Мункуев искусство шэнжэлгын секциин хүдэлмэридэ хабардаа, эхэтэ һонирхоомоор элидхэл бэлэбэ. М. Алигэрэй бэлхэн Зоя Космодемьянская тухай поэмэ Ж. Туркин агууехэ пост Н. Химет гэгшын эрхэлнууд тушаа

МУРЫСЭНЭ

нүүд мун. Энэиндэ хабардагш нүүд бэлэбэ, рефератуудые, элидхэлүүдье хээ. Жэжээнь, Хэжэнгын дунда нургуулин хурагша Ц. Мункуев искусство шэнжэлгын секциин хүдэлмэридэ хабардаа, эхэтэ һонирхоомоор элидхэл бэлэбэ. М. Алигэрэй бэлхэн Зоя Космодемьянская тухай поэмэ Ж. Туркин агууехэ пост Н. Химет гэгшын эрхэлнууд тушаа

Спорт

25 ЖЭЛЭЙ УРДА ТЭЭХЭЭ ЭХИТЭЙ

Манай Буряад орондо һур харбалгын спортын хүжөөгдэжэ эхилһэнээ хойшо 25 жэлэй ой эрхэ намар гүйсэхэ юм. Энэиндэ бэлдэхэдэ, манай республикийн спортын бүлгүүдэй, клубуудай хүтэлбэрилэгшэд, тренерынүүд болон мэрэгжэлтэд ямар амжалта, илалта туйлаһангаар дунгуудые согооло спортин энэ зүйлһе хүжөөхэ талаар ямар зорилгонуудай шинжлэгдээгүй байһе хаража үзэхэ ёһотой.

Энэ үе соо манай автономито республикийн һур харбалгид яһала эхэ амжалта туйлаа гэгшэд, алдуу болохуу. 25 жэлэй хугацаа соо Буряад оондоо хэдэн арбад спортин мастер, уласхоорондын классэй спортин мастерууд, тухайлбал, А. Бухаев, Б. Цыбиков, В. Дарханов, Ц. Жамьян-дашиева-Бумбошкина, С. Нико-

лин хүртэһэн юм. Гадна тэрэ АССР-эй турруу һури ээлхэйн туйла мурьсөөнүүдэй хойшо манай «Динамо» болон профсоюзнуудай спортын бүлгүүдээ

дэлэн мурьсөөндэ Ээдын, Баргажанай районнуудай, Улаан-Үдэ хотын хүжээдэй спортын 2-дохы нургуулин командалууд хабара туршаа. Урданда яһала һайн үр дүнүүдье туйлаар байһан Хэжэнгын, Захаминай, Загарайн районнуудай мэрэгшүүл юндэшөө хабардагшгүй.

Республикийнэй үнийэй бэрхэ тренерынүүдэй нэгэн болохо Д. Р. Эрдынеев болон тэрэнэй һургалшадай һурган һоридог Баргажанай районий Баян-Голой дунда нургуулин 8-дахы классай хурагша Алеша Абашиев, Баргажанай дунда нургуулин 9-дахы классай хурагша Жанна Хоёркова гэгшэд М-3 упражненээр харбаадаг, тус тустай 477 болон 445 очко тудажэ, кубогто хүртэһэн байгаа.

Эхэнэрнүүдэй дунда һонирхолтой шанга тэмцэл болобо. Буряадай хүдөө ажахын институтай 1-дэхы курсын студентка, спортин мастер Зоригма Лыгденова М-1 упражненээр 1190 очко тудажэ, турруу һури ээзлэб. Тэрэ 30 метригэ илангаа хэрхэ мэрэгшээр харбажа, Уралолаа гарба.

Технологическа институтай студентка, спортин мастер Жанна Туханова холын зайшүүдэй булэгтэ зуугаад мэрэгшүүл хабардаа.

Эдиршүүлэй дунда үнгэргэгшэ

1184 очкогойгоор хөөрдохи һури ээлһэн байха юм. 18-дахы нургуулин 10-дахы классай хурагша, спортин мастерта кандидат Людэ Алексеева гурбадахи шанда хүртөө, Тихэхэдэ тэрэ 50 метригэ шалгарба.

Профсоюзнуудай спортын бүлгүүдэй тренерынүүд, спортин мастернууд Валерий Лазарев, Константин Эрдынеев гэгшэдэй эхнэйн иланга гараха байһа. Эндэ Лазарев булюу байжа, кубогта хүртөө — 1215 очко. Манай республикийн мэрэгшүүлэй нэрлээд мурьсөөндэ хабардагш эрхэн Яхадэй АССР-эй туволонгшэ — инхэлэ М-3 упражненээр харбаадаг, хотын хүүгэдэй спортин 1-дэхы нургуулин тренер Нюрин Федотов гурбадахи һурида гарһан байна.

Энэ сезонот турруушын мурьсөөн профсоюзнуудай мэрэгшүүлэй спортин бүлгүүдэй һорлог бэлдэхэдэ ушаржа байһан дутуу дундуудые элрүүлбэ. Тэдэние усадхын зайсуулжа, «Олимпийн жол» — гансал олимпичүүдтэ бэшэ гэгшэй урха ород үнгэрхэ энэ жэлэй бүхэроссин, бүхэосоонна мурьсөөнүүдтэ һайн үр дүнүүдье туйлаһе оролдох ёһотой.

Б.М. ЖИГИТОВ.

ХАНИ НҮХЭСЭЛ НИГЭЖЭ МҮНДЭЛӨӨ

Түүхын баримтануудай суглуу

Агууехэ Октябрин социалист революциин илан мандаһанай һүүлээр бүхы орон соогур совет засаг илалтата замаа эхлээд байһа. Богони болор соо тэрэ хаа хаанугуй шахуу илан байна. Гэбшье захэ колхын хизаарнууд, национальн районнуудта социалист революци бэрхшээлнүүдтэй ушарһан байгаа. Байгалай үмэжи нотогашье тингэ.

Имагтал 1918 оной февралда засагай туйло үйн удаан болоһон үсэдэ нэтрүү тэмцэл дүүрбэ. «Бүхы засагые Советүүдтэй», «Учредительны суглаа үсэдхэл» — нимэ тогтоон 1918 оной февралин 5-да Верхнеудинскийн Советэй засадан дээрэ олонхи дугаар абтаа юм.

1918 оной февраль-июнь һарануудта ород тосхон һурунуудта хаа хаанугуй, мун буряад тосхон һурунуудай заримдань Советүүд байгуулагдаа һэн.

Мунөө буряад депутатуудай Советүүдтэ эмхидхэгшэ тухай Буряадай АССР-эй Түбэй гүрэнэй архивта хадгалгадаг документнуудые уншагшадай анхаралда дурдахамнай. Тэдэ Советүүд Буряад ажалһаа түмэнэй үүсхэлээр, буряад зоний дунда национальн захиргаанай органуудые эмхидхэхэ тухай Буряадай национальн комитетэй заабаринуудта харшаар байгуулагдаһан түүхтэй.

Эдэ документууд иматгал тэрэ — энэ Совет байгуулаһаные гэршлээ бэшэ, харин тэдэние байгуулагдаһад ямар ушар шалтагануудта түшгэгшэние харуулаа шуу. Һара, үдэриень дахан, тэдэ удаа удаагаар һуруулагдаһан. Географин талаар Буряадай АССР, Агын болон Усть-Ордын Буряадай автономито округууд абтанхай.

СОВЕТҮҮДЭЙ ЗАБАЙКАЛИН III ОБЛАСТНОЙ СЪЕЗДЭ ДЭГӨЙН ТУСХАЙ БҮЛГЭ. МЭЙ ЭЛИДХЭЛНЭЭ

1918 оной мартын 24 — апрелин 4.

Съездэд тон өхэ гүйтэлтэйгаар ханданабын. 1917 оной Агууехэ революциин үдэрһөө бидэһэр, урданай Сугалай волюнтаризм, Догон хүн зоний эрхтэдэ, бүхыдаа 40-өөд айл, үгшэй агин туволонгшэд, амараа гаражэ, Догон тусхай бүлгэм эмхидхэбдэн.

Тимэһээ дээрэ хэлгэгдэһэнэй ёһоор, пленарна заседан дээрэ шиндэхэнье областын съездые бээ тон үгэнгээр гуйнабид гэбэл, байгуулагдаһан манай бүлгэмтэ Догон тусхай бүлгэм гэжэ нэрлээд, захиргаанай талаар бээ даанхай единичэ болгоно, баталхыень гуйнабид, тэрэ хаада али бүхы талаараа Бүхэроссин Совет Республикийн мэдээлэл орожо, бүхы декретиудыень хүтэлбэри болон абтаа ээрэгтэй, тийн өлөд дунда нотагай Совет засаг тогтоохо гэзэбдэн.

Ород пролетариатта адляар эрхээ бурин тэгшээр, сүлөөтэйгээр элдхэйн тула буряад баяшуулай хашалта дарлалтаа гараха эрхэ мандаа олгыт, нүхэд.

Үгытэй буряадуудай өөнийн манай бүлгэмдэ орохо байһан аад, баяшууд табигнагуй, буһалгаалгашд гэжэ хуурмагаар нэрлээд, найһан каторга, сүлгээдэй заргадагхт гэжэ айлаһан...

ЭРХҮҮГЭЙ ГУБЕРНИИ СОВЕДУУДЭЙ СЪЕЗДИН ДЕЛЕГАТТА УГТЭНЭН ЗАХАНАА.

1918 оной июнь.

Губерни дотор Совет засаг байгуулаха асуудалаар Капсальскаа арадай суглаан буряад арад өөрыгөө тодорхойлохо эрхтэй гэжэ мэдэрхэ зуураа үгытэй буряад олонхи зоний аша туйһе анхардагуй Национальн тус комитетэй орондо үгытэй ород зоний органотой — таряашад, хүдэлмэришад болон Улаан армин депутатнуудай губерниин Советтэй аха дүүгэй холбоо тогтоохо аргатай буряад депутатуудай губерниин национальн Совет байгуулаха хэрэгтэй гэжэ тоолоно...

ЗАБАЙКАЛИН ОБЛАСТНОЙ СОВЕДТЭЙ БОРЬБОГЫ ТУСХАЙ БҮЛГЭМЭЙ ЭЛИДХЭЛНЭЭ

1918 оной июльн 3.

Бидээр, үгытэй агиний гурбан зуугаад айлһа буряадзон Борьбогы станицын эрхтэдэ, Сэлэнгын хушууһа болон аймалһа гаража, Троицко-авскийн уездын Советэй харьяата Борьбогы тусхай бүлгэм байгуулабид.

Бидэний тусгаар гаража ошонхой ушар шалтаганууд гэбэл: Сэлэнгын хушуунай зөмсөкэ урвэвин, мун аймалһа туйлаһа ташалта ноурууд: зайһанууд, захиргаад, гласна гэгшэд булюу эрхтэй баяшуулай агинһа гэжэ гү, али Николай Романовта үнэн сэсээр алба урдан эхэн отогтой гуйлаба ташаа, староста, старшина, атаманууд, судьянар болон бусад господаһарһаа томилогдохой шуу. Тэдэний олонхын уг залгамжалан эдэ ташалтануудые эээлдэб.

Сэлэнгын хушуунай управада хушуугаа холбоно нүхээһэн эдэний һайнаар алба татбэри, хуулиа нэхээрэй, газар таряалан тон лэ тэнсууритэй бэшэр хубарилгадана: Баянның үгытэй хүнтэй тон али уялга нэхээрэйтэй, диллэжэ олон ушарта үгытэй зондоо бүхые тохолод, аша туйһеень хурадаг. Үгытэй ороодоо 10, 50 дахин үлүү газар абдаг. Хушуунай болон аймалһа сээлдэ үгытэй буряад зон өөрыгөө хэрэгтэ шиндэхэлээ байха, тимээд хамарашье харуулаха зүрхлэгшүү, тэнэл булта нэрэтэй спсотой, баян барар зон һуугаа хадаа бүхы хэрэгүүдые түбэ тээшэ шиндэхээ бээ юм гү гэжэ найдажэ һуршоо ха юм. Харин тэдэ унэн шиндэхээдэ үгытэй хүнтэй талые хараха бэшэ, өөрыгөөн олзые аршалдаг гэжээ. Тимэһээ дээрэ хыльгэгдэһэн үндэһөөр гэбэл, манай байгуулан бүлгэмтэ Борьбогы тусхай бүлгэм гэжэ нэр-

БУРЯД АРАД.

(Сэлэнгын станицын Буряад хасагуудай Советүүдтэ «Вамжэ труда» газетын мэдээлэллээ).

1918 оной апрелин 13.

Һашаар Забайкалийн областын Сэлэнгын станицын Буряад хасагуудай делегатай хүдэлмэрилэгшэ, сододуудай, таряашад нитэ Советүүдтэ үдэнэй нэгдэхэ эрхтэй туйлаһа гүйтэлтэйгаар эрээ. Юндэһэн гэгшэд, тэдээр аймалһа, национальн комитетүүд мзын үндэһэй яһанай талаар тусгаарлангы засагые байгуулаһанай хэрэгтэй гэжэ тоолоно шуу. Дамжагуй юм бээ, ажалһа Сибирин дэдын-зурган национальн комитеттэ ходо эдиолууһэн гэжэние бүтэ сохинон, зорилгог түгэс турруушын бүлгэмтэ Советүүдтэ ажалһа нитэ бүлгэдэ баяртайгаар абтажа, Верхнеудинскийн уез-

ЗАГАРАЙН ЭДИРШҮҮЛ ИЛАА

хэндэ үнгэргэгдэдэг заншалтай болохотой.

Хөөр үдэрэй дунгөөр шанга тэмцэлдэ Загарайн районной команда турруу һури ээлһэн байха юм. Энэ командын гэгшүүд Олга Киселева, Аюр Цыденов, Саша Герселев, Сергей Старинников, Цыден Ашошев, Игорь Протасов, Владимир Степанов, Егор Тураринов, Сергей Батурин, Арслан Додиев гэгшэд өөһэд өөһдүнгөө шэнжлүүнүүдтэ мурьсөөнэй чемпионууд болоо. Мун лэ Түхэнэй районһоо ерэнэн түлөөлэгшэд Вадим Бельдинов, Байр Маневе, Примэ

ПРАВДА БУРЯТИИ

▲ КПСС-эй обкомой пленумай урда тээ түрэнэн болдоноуд.

▲ «Улаан» субботные утгуулан — мэдээлэлүүдэй суглуулбар.

★ Шэнэ гэрнүүдэй олошорын тула, «Берилгын нотагай түүхэй эдт имээр хандажэ болохо аал!» — Г. Кибановай статья.

▲ Агропрохотой һонинууд.

▲ Буряадай АССР-эй Верховно Советэй саг үргэлжин коммиссинууд.

▲ Хилийн саанаһаа абтаһан мэдээлэлүүд.

Сэнхир экран

ПЯТНИЦА, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА Москва, 7.30 — «120 минутта» 9.35 — «Хүн ба хууль», 10.05 — «Жизнь Клема Самгина» — 14 сериетэй уран һайханай фильм, 6-дахы сери, 11.10 — Байгали хамгаалгын асуудалнууд, 11.55 — Шэнэ һонин (12.05 хуртэр), 16.30 — Шэнэ һонин, 16.40 — Хубилган шэндэхэлгын проектор, 16.50 — «Тусбэтэ таһан жэлэ: ажал хэрэгүүд ба хуулууд», 17.15 — Багашуудта зориулагдаһан дамжуулга, 17.45 — «Шэнэ юумэ» үүсхэгшэд ба

Сэнхир экран

хуушанайхине баримталгашад, 18.30 — Мультифильм, Улаан-Үдэ, 18.40 — «Эрдэм ухаан ба техникэ» — киножурнал, 18.50 — Байгал, Москва, 18.55 — «Мунодээр — түб дэлхэй дээрэ», 19.45 — «Урданай аялга» һайхан дунуудай, 20.20 — «Европодо амгалан тайбан байдал хангаха», 21.50 — Хубилган шэндэхэлгын проектор, 22.00 — Время, 22.35 — «Жизнь Клема Самгина» — 14 сериетэй уран һайханай фильм, 6-дахы сери, 23.40 — «Мэдээлэл-хүжэмтэ үдэшэн дамжуулга».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА Москва, 9.00 — Үглөөнэй гимнастика, хуралсалай программа, 9.15 — Баримтат фильм, 9.35, 10.35 — Байгали шэнжлэгэ, 2-

Сэнхир экран

дохы класс, 9.55 — «Зрячие бактерин» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм, 10.05, 12.05 — Англы хэлэ, 10.55 — «Наша маленькая кегуру» — Баримтата фильм, 11.05 — Л. Н. Толстой, «Война и мир», 11.35, 12.35 — Түүхэ, 7-дохы класс, 13.05 — «Баримтата фильм», 13.35 — «Двое» — уран һайханай богони фильм, 14.05 — Шэнэ һонин, 14.55 — «Выгодный контракт» — телефильм, 4-дэхы сери, Улаан-Үдэ, 17.00 — Мультифильмүүд, 18.10 — «Аяганга, Буряад арадай дунуудые гүйсэдхэгшэ Д. Базаров, Москва, 18.40 — Финсофин тэмдэ хөөрлөөдөнүуд «Хүн», Бүхэосоонна конференциин материалнуудаар, Улаан-Үдэ, 19.25 —

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: индекс - 670000

УЛАН-ҮДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретарь — 2-66-76; отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускующие — 2-35-95, п. Баргузин — 91-1-44, п. Кырен — 91-7-18, Северобайкальск — 35-73, п. Хоринск — 55-6-99.

Республиканская типография: стенографический комитет Бурятской области, редакция, полиграфический торговля с Улан-Удэ, ул. Н-00427, Заказ № 82, Инициалы, фамилия, почтовый адрес, наименование учреждения, предприятия, организации, наименование издания, номер выпуска, дата, время, количество экземпляров, наименование и адрес получателя, наименование и адрес отправителя, наименование и адрес издателя, наименование и адрес распространителя, наименование и адрес заказчика, наименование и адрес исполнителя, наименование и адрес перевозчика, наименование и адрес получателя, наименование и адрес отправителя, наименование и адрес издателя, наименование и адрес распространителя, наименование и адрес заказчика, наименование и адрес исполнителя, наименование и адрес перевозчика.